

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

AGRONOMIYA VA TUPROQSHUNOSLIK KAFEDRASI

**5411600- Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik
ta‘lim yo‘nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan
Yakuniy davlat attestatsiya imtihon**

DASTURI

3.00. Ixtisoslik fanlari:

- 3.03. Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi
- 3.04. Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug‘chiligi
- 3.06. Sabzavotchilik
- 3.07. Kartoshkachilik

ANNOTATSIYA

Davlat yakuniy attestatsiyasi 5411600- Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik ta'lim yo'nalishi uchun asosiy ta'lim dasturi bo'yicha o'qitishning yakuniy bosqichi hisoblanadi.

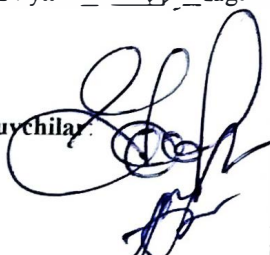
Davlat yakuniy attestatsiyasi ta'lim yo'nalishi bo'yicha ixtisoslik fanlari bo'yicha davlat imtihonini topshirishni o'z ichiga oladi. Davlat imtihoniga bitiruvchi talaba ta'lim yo'nalishining ikkita ixtisoslik fanidan savollariga javob beradi.

Dastur Agronomiya va tuproqshunoslik kafedrasida yig'lishida muhokama qilingan va tavsiya etilgan (2024 yil 30.01.2024 dagi 23 - sonli bayonnoma).

Imtihon dasturi Buxoro davlat universitetining kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

2024 yil 01.02.2024 dagi 6 - sonli bayonnoma.

Tuzuvchilar:

O.R. Umarov, Agronomiya va tuproqshunoslik kafedrasida mudiri, b.f.f.d. (PhD)

Z.A. Atayeva, Agronomiya va tuproqshunoslik kafedrasida o'qituvchisi

Taqrizchilar:

T.Ibragimov – Akademik M.Mirzayev nomidagi Bog'dorchilik, uzumchilik va vinochilik ilmiy-tadqiqot instituti Buxoro tajriba stansiyasi direktori.

Hojiyev S.S., "Agronomiya va tuproqshunoslik" kafedrasida dotsenti, q.x.f.f.d. (PhD)

KIRISH

Oliy ta'lim muassasalari oliy ta'limining asosiy ta'lim dasturlari bo'yicha o'qishni tamomlagan bitiruvchilarning yakuniy davlat attestatsiyasi majburiy hisoblanadi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi oliy ta'limning har bir yonalishi o'quv rejasi bo'yicha tashkil etilgan davlat attestatsiya komissiyasi tomonidan amalga oshiriladi.

5411600- Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik ta'lim yo'nalishi o'quv rejasi bo'yicha yakuniy imtihon davlat attestatsiyasining ajralmas qismi deb hisoblanadi.

Yakuniy davlat attestatsiya imtihonga asosiy o'quv rejasi bo'yicha to'liq o'qish kursini tugatgan va o'quv rejasida nazarda tutilgan barcha oldingi yakuniy nazoratlardan muvaffaqiyatli o'tgan shaxslar kiradi.

Yakuniy davlat attestatsiya imtihon bitiruvchining kasbiy muammolarni hal qilish uchun nazariy tayyorgarligini, kasbiy faoliyatning asosiy turlariga tayyorligini aniqlash va baholash imkonini beradi. Imtihon talabalarning umumiy kasbiy va maxsus tayyorgarligi darajasi va sifatini tekshirish maqsadida o'tkaziladi.

O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2021 yil 16 noyabrda № 1963-3 son bilan ro'yxatga olingan Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021 yil 10 noyabrdagi № 38-2021-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarning yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM"ga o'zgartirishlar kiritish haqida"gi № 38-2021-sonli buyrug'iga muvofiq ishlab chiqildi.

BAHOLASH MEZONI

Yakuniy davlat attestatsiya imtihoni yozma ravishda olinadi. Yozma ish uchun variant tuzilgan bo'lib, har bir variant 4 ta savolni o'z ichiga oladi, savollar qiyinchilik darajasi bo'yicha baholanadi va bunda 1-savol uchun "0-25" ball, 2-savol uchun "0-25" ball, 3-savol uchun "0-25" ball, 4-savol uchun "0-25" balldan to'plashi mumkin.

Yozma ishni o'tkazish uchun 80 minut vaqt beriladi.

Yozma ishning har bir savoli va umumiy ballari quyidagi mezonlar bo'yicha belgilanadi:

Bitiruvchi talaba berilgan yozma ishdagi 4 ta savolning har birini mohiyatini tushunishi, bilishi, tasavvurga ega bo'lishi lozim. Uni ilmiy asoslangan holda ijodiy fikrlab, mustaqil mushohada yuritib, imloviy xatosiz yoritib berishi hamda shu savollarda berilgan ma'lumotlarni taqqoslay olishi, xulosa va qarorlar chiqargan holda, amalda qo'llay biling kerak. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga maksimal 100 ball qo'yiladi.

Talaba bo'lishi lozim. Savolni mohiyatini tushungan holda mustaqil mushohada yuritib, savol mazmunini yoritib berishi kerak. Berilgan ilmiy ma'lumotlarni o'zaro taqqoshga qiyinaladi, xulosalar yakuniga yetmagan. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga 89 ball qo'yiladi.

Talaba yozma ishdagi 4 ta savolni mohiyatini tushunishi, tasavvurga ega bo'lishi, qisman bilishi hisobga olinadi. Ilmiy ma'lumotlar qisman yozilgan, bu ma'lumotlar asosida mustaqil fikr va xulosalar yurita olmaydi. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga 69 ball qo'yiladi.

Talaba 4 ta savolning mohiyatini qisman tushunsa, ilmiy ma'lumotlarni yozishda xatoliklarga yo'l qo'ysa hamda mustaqil fikr va xulosalar yoritilmagan bo'lsa, yozma ishga jami 10 ball qo'yiladi.

Talabaning o'zlashtirish darajasi quyidagi yo'l bilan baholanadi:

№	Umumiy ball	Baho	Bakalvr talabasining bilim darajasi	Ballar taqsimoti
1	27-30 (30 ball); 36-40 (40 ball)	A'lo (90-100)	Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatgichini nazorat qilishda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi (har bir savol uchun): A'lo baho olishi uchun talabaning bilim darajasi qo'yidagilarga javob berishi lozim: xulosa va qaror qabul qilish; ijodiy fikrlay olish; mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarni amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.	7,5-8 7-8 5,5-6
2	21-26 (30 ball) 28-35 (40 ball)	Yaxshi (70-89)	Yaxshi baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bulish.	4,5-7 4,5-5,5 4,5-5

3	(30 ball) 24-27 (40 ball)	Qoniqarli (60-69)	talabaning bilim darajasi qoyidagilarga javob berishi lozim; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.	4-5 4-4,25 3-4
4	0-17 (30 ball) 0-23 (40 ball)	Qoniqarsiz (0-59)	Talaba 2-ta savolni mohiyatini tushunmasa, ilmiy ma'lumotlarni bayon etishda qo'pol xatoliklarga yo'l qo'yilsa, ma'lumotlar asosida mustaqil fikr yurita olmasa, yozma ishga qo'niqarsiz ball qo'yiladi.	1-2 0-1

3.03. Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi fanidan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

1. O'quv fanini o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Fanni o'qitishdan maqsad - Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi oid zamonaviy bilimlarni, sabzavotchilikning umumiy masalalari, sug'orishning istiqbolli usullari, sho'rlangan va botoqdangan tuproqlarning yaxshilash, ekinlarining tuz ta'siriga chidamligini oshirish, tuproqlar eroziyasiga qarshi kurash tadbirlarini o'rgatish xamda ularni amaliyotda tadbir etish ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi - talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, dehqonchilikning ilmiy asoslarini, sug'oriladigan dehqonchilikning umumiy masalalari, yerga ishlov berish jarayonlari uchun zarur bo'lgan uslubiy yondashuvlarni egallashiga ko'maklashish; dehqonchilikning ilmiy asoslari kabi dolzarb masalalarni ochib berishdir.

№	Nazariy mavzular
1.	Fanga kirish. Kam tarqalgan sabzavot ekinlarining oziq-ovqatdagi ahamiyati
2.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlarining botanik oilasi, kelib chiqishi va iste'mol organlariga ko'ra tasniflanishi.
3.	Kam tarqalgan sabzavotlarga tishqi muhitning ta'siri Kam tarqalgan ko'kat va dukkakli sabzavot ekinlarining tashqi muhit omillariga munosabatlari

4.	Kam tarqalgan sabzavot ushish va rivojlanish bosqichlarida tuproq va havo harorati hamda yorug'likning ahamiyati
5.	Kam tarqalgan sabzavot o'simliklar xayotida havo-gaz tartiboti va namlikka munosabati
6.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlari urug'lari bilan tanishish hamda ekish oldidan ishlov berish
7.	Himoyalangan yerlarda kam tarqalgan sabzavotlarni yetishtirish
8.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini ekish muddatlari, usullari va almashlab ekish
9.	Kartoshkani ahamiyati, biologiyasi, navlari va noanannaviy usullarda yetishtirish texnologiyasi
10.	Kam tarqalgan batat o'simligining morfologiyasi, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
11.	Kam tarqalgan tomatdosh sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
12.	Kam tarqalgan bamiya o'simligining morfologiyasi, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
13.	Kam tarqalgan Evropa karam turlarining biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
14.	Kam tarqalgan Osiyo karam turlarining biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
15.	Kam tarqalgan poliz ekinlarining biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
16.	Kam tarqalgan patisson va qovoqchalar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi.
17.	Kam tarqalgan sabzavotlardan shirin jo'xori o'simligining biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi.
18.	Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlar ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
19.	Kam tarqalgan dukkakli sabzavotlar (ko'k no'xat, ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
20.	Kam tarqalgan dukkakli sabzavotlar (sabzavot soyasi) ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
21.	Kam tarqalgan dukkakli sabzavot loviyasini (Vigna Xitoj loviyasi) ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
22.	Kam tarqalgan salat va bosh salat sabzavotlar ahamiyati biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
23.	Kam tarqalgan ildizmevali sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish

	texnologiyasi
24.	Kam tarqalgan tapinambur o'simligining biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
25.	Kam tarqalgan piyozdosh sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
26.	Toronguldoshlar oilasiga mansub kam tarqalgan sabzavotlar bilan tanishish.
27.	Kam tarqalgan sabzavot (artishok) morfologiyasi bilan
28.	Kam tarqalgan amarant o'simligining turlari, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi hamda urug'chiligi.
29.	Qo'ziqorin yetishtirish texnologiyasi, biologiyasi va navlari
30.	Kam tarqalgan sabzavot fizaliz yetishtirish texnologiyasi biologiyasi va morfologiyasi

No	Amaliy mavzular
1.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlarining tur va oilalari bilan tanishish
2.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlari urug'lari bilan tanishish
3.	Himoyalangan joylarda ko'chat yetishtirishga oid hisoblashlar
4.	Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini ekish sxemalari va gektardag o'simliklar sonini aniqlash
5.	Kam tarqalgan sabzavot o'simliklarining vegetativ organlarining tuzilishga qarab aniqlash
6.	Kartoshka ekinini navlari morfologik tuzilishini o'rganish
7.	Batat o'simligining morfologiyasi va navlari bilan tanishish
8.	Tomatdosh sabzavotlar turlari (Cherri) va navlari tuzilishi bilan tanishish
9.	Bamiya o'simligining morfologiyasi va biologiyasi bilan tanishish.
10.	Kam tarqalgan karam navlari bilan tanishish
11.	Kam tarqalgan sabzavot (fizaliz) morfologiyasi bilan
12.	Kam tarqalgan patisson va qovoqchalar navlari, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi
13.	Toronguldoshlar oilasiga mansub kam tarqalgan sabzavotlar bilan tanishish.
14.	Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlar
15.	Kam tarqalgan dukkakdoshlar bilan tanishish
16.	Kam tarqalgan sabzavot (artishok) morfologiyasi bilan

17.	Kam tarqalgan ildizmevalilar bilan tanishish
18.	Sparjadoshlar oilasiga mansub kam tarqalgan sabzavotlar bilan tanishish
19.	Kam tarqalgan piyoz turlari, navlari bilan tanishish
20.	Qo'ziqorin yetishtirish texnologiyasi va navlari

Asosiy adabiyotlar

1. Azimov B.J., Bo'riev H.CH., Azimov K.B. - Sabzavot kinlari biologiyasi. T., «O'zMEDIN» 2001.
2. Buriyev H.CH., Zuev V.I., Qodirxo'jaev O.Q., Muhamedov M.M. Ochiq oyda sabzavot ekinlari etishtirishning progressiv texnologiyasi. T., «O'zMEDIN», 2002.
3. Zuyev V.I., Abdullayev A.G. Sabzavot ekinlari va ularni yetishtirish texnologiyasi. T., «O'zbekiston», 1997.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. — 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. — 47 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. — 485 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak "O'zbekiston" NMIU, 2017. — 103 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlar to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda
6. Sabzavot-poliz ekinlari, meva va uzumchilikni rivojlantirish va kompleksi jayti ishlash Kengashi taqdim etgan 2004-2010 yillarda tarmoqlar akomillashtirish Dasturi. Hay'at qarori. T., 2004.
7. Mavlyanova R., Rustamov A., Xakimov R., Xakimov A., Turdieva M. O'zbekiston qovunlari. Atlas. - Toshkent. O'simliklar genetik resurslari xalqaro instituti, 2005.
8. Buriyev H.CH., Zuyev V.I., Adilov M.M. Малораспространенные тыквенные культуры: использования, биология и особенности возделывания. T. 2003.

9. Xakimov R.A., Abbosov A.M., Azimov B.J. // Fermer va dehqon xo'jaliklari uchun sabzavot, poliz ekinlarining yuqori hosilli navlari va ularni parvarishlash texnologiyasi bo'yicha tavsiyanoma. Toshkent - 2000.

10. Xakimov R.A., Abbosov A.M. // Sabzavot va poliz ekinlarini tavsiya etiladigan navlari va etishtirish texnologiyasi bo'yicha tavsiyanoma. Toshkent - 2006.

12. Sabzavot, poliz va kartoshka ekinlarining mahalliy navlari katalogi Toshkent 2011. 55 b.

Internet saytlar

1. www.oob.ru/o*orod.ov.html
2. www.adventus.info/bibl/ovochi.php
3. www.bashedu.ru/encikl/oooo/ovoshev.htm
4. <http://zivo.edu.uz/rus/showinfo>

3.04. Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi fanidan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

1. O'quv fanini o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Fanni o'qitishdan maqsad – sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligining tub mohiyati, hozirgi ahvoli va rivojlantirish istiqbollari bilan tanishtirish, yangi mahsuldor, yuqori hosil beruvchi navlarni yaratish usullari va urug' hosildorligini oshirishning samarali yo'llarini o'rganishga qaratish. Ushbu fanni bakalavrlar tayyorlashda o'rni va vazifasi shulardan iboratki, sabzavot ekinlarining yangi nav va duragaylarini yaratish, bunda foydalaniladigan usul-amallar, seleksiya yutuqlarining bozor iqtisodiyoti sharoitida raqobatbardosh bulishini ta'minlash, yaratilgan nav va duragaylarning urug'larini ishlab chikarish hamda urug'lar sifatini yaxshilash masalalarini qamraydi.

Fanni vazifasi – "Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi" o'quv fanini uzlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- sabzavot ekinlari turlari va navlari to'g'risida, chatishtirish oddiy, pog'onali, ikki marotaba, teskari, duragaylash va uning mohiyati, mutageniz, poliploidiya, geterozis va populyasiyalar, urug'shunostlik va urug'chilikni bilish kerak;

- mutagen omillar ta'siri, tashqi muhit, agrotexnika ta'siri, navlarni yaxshilash, hosildorligini oshirish; urug'lar sifatini yaxshilash va urug' hosildorligini oshirish kunimkalmarga ega bulish kerak;

- seleksiya jarayonini tashkil etishni; otalik va onalik o'simliklarini tanlash va gullarni kastratsiya qilishni; sun'iy changlashni; urug'li o'simliklarni parvarishlashni; duragay urug' ko'chatlarni vegetativ belgilari bo'yicha tanlashni; duragaylar va urug'li o'simliklarda aprobatsiyani; urug'larda hisoblash va hujjatlashtirishni bilish ko'nikmaga ega bulishi kerak.

No	Nazariy mavzular
1.	Kirish. Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi fanining maqsadi va vazifasi
2.	Sabzavot va poliz ekinlari seleksiyasining genetik asoslari.
3.	Sabzavot-poliz jahon genafondini o'rganish va ulardan samarali foydalanish.
4.	Sabzavot o'simliklarini reproduktiv biologiyasi. Sabzavot o'simliklarini genotipidagi belgilari va ularning uzgarishi.
5.	Sabzavot ekinlari immunitetini oshirishni genetik-fiziologik asoslari. Sabzavot ekinlarini ko'paytirishda biotexnologiyadan foydalanish.
6.	Sabzavotchilikda geterozis hodisasining genetik asoslari va nazariy konsepsiyasi
7.	Sabzavotchilikda analitik seleksiyaning usullari. Seleksiya jarayonini tashkil etish.
8.	Qovokdosh ekinlar seleksiyasi (bodring, qovun, tarvuz, qovoq).
9.	Ituzumdoshlar oilasiga mansub ekinlar seleksiyasi (pomidor, qalampir, baqlajon). Piyozdoshlar ekinlar seleksiyasi (oddiy piyoz, sarimsoqpiyoz)
10.	Karamdosh va ildizmevali sabzavotlar o'simliklar seleksiyasi (oqbosh karam, gulkaram, sabzi, lavlagi)
11.	Sabzavot ekinlari urug'chiligini nazariy asoslari. Urug'larning nav sifatlarini slab borish usullari.
12.	Poliz ekinlari urug'chiligi (qovun, tarvuz, qovoq) Ituzumdoshlar oilasiga mansub ekinlar urug'chiligi (pomidor, qalampir, baqlajon)
13.	Piyozdoshlar ekinlar urug'chiligi (oddiy piyoz, sarimsoq piyoz).
14.	Karamdosh va ildizmevali sabzavotlar o'simliklari urug'chiligi (oqbosh karam, gulkaram, sabzi, lavlvgi)

15.	Geterozis duragaylar urug'chiligi (pomidor, karam, qalampir, bodring, piyoz, sabzi).
-----	--

No	Amaliy mavzular
1.	Sabzavot va poliz ekinlari belgilari
2.	Chatishtirish texnikasi va himoyalash usullari
3.	Seleksiya populyasiyalarini yaratish
4.	Seleksiya jarayonini tashkil etish
5.	Davlat nav sinovi va navlarning rayonlashurilishini rasmiylashtirish
6.	Sabzavot ekinlari urug'larining navi, ekishga yaroqlik sifatleri
7.	Urug'chilik sohasida aprobatsiya o'tkazish
8.	Urug'lik va nav materiallarning hujjatalari
9.	Urug'chilik ilmiy tadqiqot muassasalari va fermer xo'jaliklariga agroturizmni tashkil etish
10.	Sabzavot o'simliklarining belgilarini o'zgarishi va ularni hisoblash usullari (oqbosh karam, qovun)
11.	Sabzavot o'simliklarini duragaylash. Gullarning ushishi va gullash jarayonini o'rganish
12.	Seleksiya oilalarini hamda suprelita va elimo olish usullari
13.	Sabzavot o'simliklarning tup gullari, tugunchalari va mevalarini tuzilishi. Urug' va urug'liklarini etilish belgilari
14.	Sabzavot ekinlari urug'larining sifatining xilma-xilligi
15.	Urug'larni ekishga yaroqliligi va sifat ko'rsatkichlarini aniqlash
16.	Urug'ning navdorlik va ekishga yaroqlik ko'rsatkichlarini Davlat va tarmoq standartlarini belgilash
17.	Urug'chilikda ekish normasi, oziqlanish maydoni, ekish sxemasi bo'yicha asosiy hisob-kitoblar tartiboti
18.	Sabzavot ekinlari urug'larini hosildorligi, tannarxi va saqlash bo'yicha hisob-kitoblar
19.	Yakuniy hisobot tayyorlash
20.	Sabzavot va poliz ekinlari belgilari
21.	Chatishtirish texnikasi va himoyalash usullari

Asosiy adabiyotlar:	
1.	Buriyev X.CH. Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi. (Darslik). T.: "Mehnat", 1999, 315-6.
2.	Buriyev X.CH., Zuyev V.I., Kodirxujayev K.O. Sabzavot ekinlari seleksiyasi, urug'chiligi va urug'shunoslidan amaliy mashg'ulotlar. T.: "Mehnat", 1997, 168-6.
3.	Ostonakulov T. E., Zuyev V.I. Kodirxujayev O.D. "Sabzavotchilik". O'quv qo'llanma, Toshkent, 2008 y., -5-25 b.
4.	Людиллов В.А. Семеноводство овощных и бахчевых культур. — М., 1987.
5.	Пивоваров В.Ф. Селекция и семеноводство овощных культур. М.; Пенза, 1999, 292 с., I том.
6.	Пивоваров В.Ф. Селекция и семеноводство овощных культур. М.; Пенза, 1999, 584 с., II том
Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 56 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Krnun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 47 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 485 b.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahdil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 103 b.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari toplami, 2017 y., 6-son, 70-modsa
6.	Buriyev X.CH., Abdurayumov Z., Ubbiniyazova D. Sabzavotchilikda duragaylash. (Uslubiy qo'llanma). ToshDAU, Toshkent, 2013.
7.	Buriyev X.CH., Abdurayumov Z.A. Sabzavotchilikda geterozis. (Uslubiy qo'llanma). ToshDAU, Toshkent, 2012.

8.	urug'chilik urug'shunoslilik fanini ukitish metodikasi (o'quv qo'llanma). Toshkent, 2010 yil.
9.	Buriyev X.CH., Dusmurotova S.I. Qishlok xo'jalik ekinlari urug'shunosliligi. (Darslik). Toshkent, «Mehnat», 2000.
10.	Ludilov V. A. Semenovodeniya. - M., 1987
11.	O'zbekiston Respublikasi xududida ekish uchun tavsiya etilgan kishlok xo'jalik ekinlari Davlat Reestri. Toshkent - 2018.
Internet saytlari	
1	www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
2	www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3	www.opb.ru/ogorod .
4	www.bashedu.ru/
5	http://zi vo.edu.uz/

3.06. Sabzavotchilik fanidan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'ra O'quv fanini o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Fanni o'qitishdan maqsadi — talabalarga sabzavot ekinlarini kelib chiqish makonlari, morfo-biologik xususiyatlari, navlari, ekish muddatlari va usullari hamda yetishtirish texnologiyasini o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdir.

Bilimlar jihatidan:

talabalarga sabzavot ekinlarini yetishtirishda soxaning yangiliklar va rivojlantirish istikbollari xamda yutuklardan keng foydalanish bilimlariga ega bo'lish;

sabzavot ekinlarini parvarishlash, o'g'itish, sug'orish va qator oralariga ishlov berish ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.

Ko'nikmalar jihatidan

sabzavotchilikning rivojlanish tarixi, hozirgi holati, istiqboli va ahamiyati,

-sabzavot ekinlarini parvarishlash ya'ni sug'orish, o'g'itish va kasallik va zararkunandalariga karshi kurash haqida tassaavg'a ega bo'lishi,

-sabzavot ekinlari urug'i va kuchatlarini ekishga tayyorlashni,

- begona o'tlarga karshi gerbitsidlardan foydalanish muddati, miqdori va usullarini;

- sabzavot ekinlarini ekish qalinligi, oziqlanish maydoni va yuza birligidagi o'simliklar sonini aniqlashni;
- sabzavot ekinlarini hosildorligini aniqlash va hosil sifatini bilishi va ulardan foydalana olishi;
- sabzavot ekinlarni tashki muhit omillariga munosabatini o'zlashtirish;
- sabzavot ekinlari urug' va kuchatini ekish va parvarishlash;
- hosilni yig'ishtirishda mexanizatsiyadan to'liq foydalanish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ulardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lishi.

№	Nazariy mavzular
1.	Kirish. Sabzavotchilik fanining ahamiyati, maqsadi, vazifasi va sabzavotchilikni rivojlanishi
2.	Sabzavotlarning kimyoviy tarkibi, ozik-ovkat sifatidagi ahamiyati va umumiy tavsifi va tasnifi
3.	Sabzavot ekinlarining kelib chikish makonlari va ularning usish va rivojlanish xususiyatlari
4.	Sabzavot ekinlarining biologik xususiyatlari. Ekologik muxit omillarining umumiy tavsifi va sabzavot ekinlarining xaroratga munosabati
5.	Sabzavotlarning yorug'lik, havo-gaz muxitlariga xamda tuproq va xavo namligiga munosabati
6.	Sabzavot ekinlarining oziq-moddalariga munosabati va ularga antropogen omillarning ta'siri
7.	Sabzavotlarni ko'paytirish usullari va urug'ini ekishga tayyorlash
8.	Sabzavot ekinlarini joylashtirish, almashlab, takroriy ekish va ixota to'siqlar
9.	Yemi ekishga tayyorlash, o'g'itlarni qo'llash tizimi va ularni sabzavotlarning oziqaviy qiymatiga ta'siri
10.	Sabzavotlarni ekish muddatlari, usullari, sugorish va parvarishlash
11.	Kartoshka yetishtirish texnologiyasi. Kartoshkani tarqalish tarixi, ahamiyati, biologiyasi va navlari
12.	Kartoshka urug'lik tuganaklarni ekishga tayyorlash usullari va texnologiyalari
13.	Kirish. Sabzavotchilik fanining ahamiyati, maqsadi, vazifasi va sabzavotchilikni rivojlanishi
14.	Ertagi kartoshka yetishtirish texnologiyasi

15.	Kechki kartoshka yetishtirish texnologiyasi
16.	Sho'rlangan yerlarda kartoshka yetishtirish texnologiyasining uziga xos xususiyatlari
17.	Ikki xosilli kartoshka yetishtirish texnologiyasini uziga xos xususiyati
18.	Noan'anaviy usulda kartoshka yetishtirish
19.	Sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi. Tomatdosh sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi. urug'chiligi
20.	Karam o'simliklari biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi. urug'chiligi
21.	Bodring va sabzavot qovoqchalar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi
22.	Ildizmevali sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, urug'chiligi
23.	Piyozli sabzavotlar biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi. urug'chiligi
24.	Ko'kat va kam tarqalgan sabzavotlar ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi

№	Amaliy mavzular
1.	Eng muhim sabzavot ekinlarining tur tarkibi bilan tanishish.
2.	Sabzavot ekinlarini urug'lariga qarab aniqlash.
3.	Sabzavot ekinlarini maysalariga va birinchi chin barglariga qarab aniqlash.
4.	Sabzavotchilik xo'jaliklari uchun almashlab ekish sxemalarini tuzish
5.	Sabzavot o'simliklarning joylanish qalinligiga ko'ra gektardan olnadigan hosilni hisoblash
6.	Kartoshka navlarning morfologik tuzilishini urganish
7.	Tomatdosh sabzavotlar navlarining morfologik tuzilishi bilan tanishish
8.	Qovoqdosh sabzavot ekinlari navlari bilan tanishish. bilan tanishish
9.	Piyozdosh ekinlar navlari bilan tanishish
10.	Karamli sabzavotlar navlari bilan tanishish.
11.	Ildizmevali sabzavotlarning navlari
12.	Ko'kat va kam tarqalgan sabzavot navlari bilan tanishish
13.	Sabzavot ekinlarining o'g'itlarga bulgan talabini hisoblash.

14.	Sabzavot ekinlarining sug'orish usullari va suvga bulgan talabini hisoblash
15.	Kechki kartoshka yetishtirish texnologik kartasini tuzish
16.	Ertagi pomidor yetishtirish texnologik kartasini tuzish.
17.	Sabzavot ekinlarini xosilini yigib olish va mexanizatsiyadan foydalanish
18.	Ertagi bodring yetishtirish texnologik kartasini tuzish.
19.	Sabzavot ekinlarini zararkunandalarga karshi kurashish usullari va kimyoviy vositalarga bulgan talabni aniqlash
20.	Kechki karam yetishtirish texnologik kartasini tuzish
21.	Ertagi sabzi yetishtirish texnologik kartasini tuzish

Asosiy adabiyotlar

1.	Ostonakulov T. E., Zuev V.I., Kodirxujaev OD. "Sabzavotchilik". Toshkent. 2009 y. (darslik).
2.	Ostonakulov T. E., Zuev V.I., Kodirxujaev OD- "Sabzavotchilik". Toshkent. 2008Y. o'quv qo'llanma
3.	Zuyev V.I., Kodirxujaev O. K., Adilov M.M., Akromov U.I. Sabzavotchilik va polizchilik. 2016Y. o'quv qo'llanma

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.-56b.
2.	Mirziyoev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalk farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 4 7 b. .
3.	Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 485 b.
4.	Mirziyoev SH.M. Tanqidiy taxdil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 103 b.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF -4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari toplami, 2017 y., 6-son, 70-modda
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori "Mevasabzavotchilik va uzumchilik soxasini isloh qilish bo'yicha tashkiliy

	chora-tadbirlar to'g'risida" qarori. PF-3709-Farmoni. // Xalk sazi - 2006 yil 11 yanvar.
7	Azimov B.J., Buriev X.CH. Sabzavot ekinlari biologiyasi. T., «UzMEDIN» 2002
	Axborot manbaalari.
	1. www.opb.ru/ogorod_ov.html Овощеводство, календари работ на участке, обмен опытом, советы. 2. www.adventus.info/bibl/ovochi.php Овощеводство по Митлайдеру.... 3. www.bashedu.ru/encikl/0000/ovoshev.htm ОВОЩЕВОДСТВО, отрасль растениеводства. В РБ выращивают в осн. лук репчатый, капусту белокочанную, свеклу, морковь, огурцы, томаты и перцу сладкий... 4. http://ziyo.edu.uz/gus/showinfo Электронная версия книги Овощеводства, бахчеводство, плодоводство и виноградарство Узбекистана

3.07. Kartoshkachilik fanidan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni O'quv fanini o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Ushbu fan orqali qishloq xo'jaligi ta'lim yo'nalishlarida o'qiyotgan talabalar O'zbekistonda kartoshkachilikni holati, kartoshka o'simligini rivojlanishi turli tuproq sharoitiga ko'ra kartoshka ekinini joylashtirish, o'g'itlarni berish muddati, urug'lik tuganaklarni ekishga tayyorlash usullari, sxemasi, hosilni saqlash usullari, kartoshka urug'chiligi sxemasi, ikki hosillik kartoshka xususiyatlari, uni urug'chilikda qo'llashni bilish ko'nikmalariga ega bo'ladi.

Fanni o'qitishdan maqsadi - mutaxassislik fanlari hamda kartoshkachilik fanini ayrim masalalar ta'rifini o'rganishdir.

Fan bo'yicha talabning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yidagi talablar qo'yiladi. *Talaba:*

-O'zbekistonda kartoshkachilikni holati, kartoshka o'simligini rivojlanishi turli tuproq sharoitiga ko'ra kartoshka ekinini joylashtirish; o'g'itlarni berish muddati;

-ikki hosillik kartoshka xususiyatlari, uni urug'chilikda qo'llashni

-urug'lik tuganaklarni ekishga tayyorlash usullari, sxemasi, hosilni saqlash usullari; kartoshka urug'chiligi sxemasi; bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

№	Nazariy mavzular
1.	Fanning predmeti va uslublari. Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni. Kartoshkani xalq xo'jaligidagi ahamiyati, kelib chiqish makoni, tarqalish tarixi va biologik asoslari
2.	Kartoshka ishlab chiqarish va kartoshkachilikni rivojlanishi
3.	Kartoshkani botanik tavsifi, o'sish va rivojlanish xususiyatlari
4.	Kartoshka o'simligining biologik asoslari va tumanlashtirilgan navlari
5.	Kartoshka navlari
6.	Kartoshka urug'ini ekishga tayyorlash
7.	Ertagi kartoshka yetishtirish texnologiyasi
8.	Kechki kartoshka yetishtirish texnologiyasi
9.	Kartoshka ekish
10.	Sho'rlangan yerlarda kartoshka yetishtirish
11.	Kartoshkadan eng erta yetishtirish texnologiyasi
12.	Ikki hosilli kartoshka yetishtirish texnologiyasi
13.	Kartoshka kasallik va zararkunandalariga qarshi uyg'unlashgan kurash choralari
14.	Kartoshkani noan'anaviy usulda yetishtirish texnologiyasi
15.	Kartoshka hosilini yig'ishtirish, birlamchi ishlov berish va saqlash
16.	Kartoshka urug'chiligi

№	Amaliy mavzular
1.	Kartoshkani eng ko'p ekiladigan navlari morfologik tuzilishi
2.	Kartoshka aynish kasalliklarini aniqlash
3.	Kartoshkani aynish kasalliklarini serologik usulda aniqlash
4.	Urug' vazniga ko'ra sof hosilni o'zgarishligini hisoblash
5.	Har gektarga solinadigan sof holdagi NPK sarfini hisoblash
6.	Ertagi, kechki va ikki hosilli kartoshka yetishtirishda suv sarfini hisoblash

7.	Gektardagi tup qalinligi va poyalar sonini hisoblash
8.	Gektardagi poyalar soni va barg sathini hisoblash
9.	Har gektardan olinadigan yalpi va sof hosilni hisoblash
10.	In vitro usulida viruslardan sog'lomlashtirilgan mitti tugunaklar dsh jarayoni bilan tanishish
11.	Ertagi kartoshka yetishtirish texnologik kartasini tuzish

Asosiy adabiyotlar	
1.	V.I.Zuyev, X.CH.Bo'riev, O.Qodirxo'jaev, B.B.Azimov, "Kartoshkachilik" darslik. Toshkent-2018y.
2.	Ostonakulov T. E., Zuev V.I., Kodirxujayev OD "Sabzavotchilik" Toshkent. 2009 y. (darslik).
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017 -56b.
2.	Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalk farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 4 7 b.
3.	Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 435 b.
Axborot manbaalari.	
	www.opb.ru/ogorod_ov.html Овощеводство, календарь работ на участке, обмен опытом советы. - www.adventus.info/bibl/ovochi.php Овощеводство по Митлайдеру. ... - www.bashedu.ru/encikl/oooo/ovoshev.htm Овощеводства отрасль. растениеводства. В РБ выращивают в осн. Лук репчатый, капусту белокочанную, свеклу, морковь, турпы, томаты и перси сладкий... - http://ziyo.edu.uz/rus/showinfo Электронная версия книги Овощеводства, бахчеводство, плодоеводство и виноградарство Узбекистана.

1.03. Kam tarqalgan sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi fanidan YDA uchun savollar bazasi

2. Kam tarqalgan Patisson va qovoqchalar biologiyasi?
3. Kam tarqalgan qovoqdoshlar oilasi Patissonning morfologiyasi, biologiyasi?
4. Kam tarqalgan bamiya o'simligining biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
5. Kam tarqalgan bamiya o'simligining morfologiyasi?
6. Kam tarqalgan batat o'simligining morfologiyasi, biologiyasi?
7. Kam tarqalgan Brokkoli morfologiyasi, biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
8. Kam tarqalgan Bryussel karamni yetishtirish texnologiyasi?
9. Kam tarqalgan chayot o'simligining biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
10. Kam tarqalgan fizalis o'simligining biologiyasi?
11. Kam tarqalgan kichkina baqlajon o'simligining morfologiyasi?
12. Kam tarqalgan Osiyo karam turlarining biologiyasi?
13. Kam tarqalgan Pekin karami biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
14. Kam tarqalgan sabzavot shirin makkajo'xori biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
15. Kam tarqalgan xrin o'simligining ahamiyati?
16. Kam tarqalgan Yevropa karam turlari biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
17. Kam tarqalgan Gul karamning ahamiyati, biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
18. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Arpabodyon turlari ahamiyati, biologiyasi?
19. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Kashnich (kinza) turlari ahamiyati, biologiyasi?
20. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Mayoran turlari ahamiyati, biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
21. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Pasternak turlari ahamiyati, biologiyasi, yetishtirish texnologiyasi?
22. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Petrushka turlari ahamiyati, biologiyasi?
23. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Rayhon turlari ahamiyati, biologiyasi?
24. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Selderey turlari ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi?

25. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan Yalpiz turlari ahamiyati, biologiyasi?
26. Kam tarqalgan Xitoy bargli karami ahamiyati, biologiyasi?
27. Kam tarqalgan sabzavot soyasi o'simligining biologiyasi?
28. Kam tarqalgan topinambur o'simligining ahamiyati, biologiyasi?
29. Kam tarqalgan topinambur o'simligining yetishtirish texnologiyasi?
30. Kam tarqalgan artishok o'simligini yetishtirish texnologiyasi?
31. Kam tarqalgan artishok o'simligining ahamiyati, biologiyasi?
32. Kam tarqalgan salat turlari va ahamiyati, biologiyasi?
33. Kam tarqalgan salat turlari yetishtirish texnologiyasi?
34. Kam tarqalgan bargli sholg'om va qora turp ekinlarini ahamiyati, biologiyasi?
35. Kam tarqalgan amarant o'simligining turlari, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi?
36. Qo'ziqorin yetishtirish texnologiyasi, biologiyasi va navlari?
37. Kam tarqalgan ko'kat sabzavotlardan shovul turlarini ahamiyati?

3.04. Sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi fanidan YDA uchun savollar bazasi

1. Bodringning seleksiya va urug'chiligida ahamiyatga ega bo'lgan morfobiologik xususiyatlari.
2. Dastlabki material va seleksiya usullari
3. Dastlabki materialni tanlash o'simliklarning xo'jalik belgilarini
4. Davlat nav sinashi. Yangi navlarni Davlat reyestriga kiritish.
5. Duragaylash yoki chatishtirishni seleksiyada ahamiyati.
6. Erkak sterillik asosida duragay urug'lar etishtirish tartibi
7. Fizikaviy mutagenlar.
8. Geterozis va uning turlari.
9. Gulkaram, sabzi, lavlvgi).
10. Introduksiya qilinadigan o'simlikning irsiyati
11. Ituzumdoshlar oilasiga mansub ekinlar seleksiyasi (pomidor, qalampir, baqlajon).
12. Ituzumdoshlar oilasiga mansub ekinlar seleksiyasi (pomidor, qalampir, baqlajon).

13. Ituzumdoshlar urug'chiligi.
14. Karamdosh va ildizmevali sabzavotlar o'simliklari urug'chiligi (okbosh karam,
15. Karamning botanik va morfobiologik xususiyatlari
16. Kimyoviy mutagenlar.
17. Kovokdosh ekinlar seleksiyasi (bodring, qovun, tarvuz, qovoq).
18. Mevalarini terish, urug'larini ajratib olish va saqlash.
19. Mevalarni terish, ajratib olish va saqlash.
20. Mevalarni terish, ajratib olish va saqlash.
21. Morfobiologik xususiyatlari.
22. Morfozlar, mutantlar, mutagenlar, mutant navlar to'g'risida.
23. Mutatsiya va uning turlari.
24. Nav va unga qo'yiladigan talablar
25. O'zbekistonda sabzavot ekinlari seleksiyasi va urug'chiligi ishlari
26. Piyoz urug'chiligi.
27. Piyozdoshlar ekinlar seleksiyasi (oddiy piyoz, sarimsoq piyoz).
28. Piyozdoshlar ekinlar seleksiyasi (oddiy piyoz, sarimsoq piyoz).
29. Piyozdoshlar ekinlar urug'chiligi (oddiy piyoz, sarimsoq piyoz).
30. Populyasiya, liniya, oila va klon to'g'risida tushuncha.
31. Sabzavot ekinlari belgilari
32. Sabzavot ekinlari immunitetini oshirishni genetik-fiziologik asoslari.
33. Sabzavot ekinlari sistematikasi.
34. Sabzavot ekinlarida geterozis urug'larini etishtirish usullari.
35. Sabzavot ekinlarini kupaytirishda biotexnologiyadan foydalanish.
36. Sabzavot ekinlarining ko'payish usullari va gullash biologiyasi.
37. Sabzavot o'simliklarini genotipidagi belgilari va ularning uzgarishi.
38. Sabzavot o'simliklarini reproduktiv biologiyasi.
39. Seleksiya ishida tajriba aniqligi va tipikligi. Seleksiyada yagona omil prinsipi.
40. Seleksiya jarayonining tartibi. Pitomniklar va nav sinashlar.
41. Seleksiya rivojlanishining bosqichlari.
42. Seleksiya uchun dastlabki material va seleksiya usullari.

43. Seleksiya va urug'chilik fan sifatida.
44. Seleksiya va urug'chilikda ahamiyatga ega bo'lgan morfobiologik xususiyatlari.
45. Seleksiya yutuqlari va asosiy yo'nalishlari.
46. Seleksiyada dala ishlarining bajarilish tartibi.
47. Seleksiyaning yutuqlari va asosiy yo'nalishlari.
48. Seleksiya ishi dastlabki materialni.
49. Tabiiy va sun'iy mutatsiyadan seleksiyada foydalanish.
50. Urug'chiligning xususiyatlari.
51. Urug'chilik ekinlarini etishtirish texnologiyasi.
52. Urug'chilik sxemasi va tizimi.
53. Urug'chilik to'g'risida tushuncha. Uning mohiyati, vazifalari
54. Urug'larning nav sifatlarini saqlab qolish va ekinboplik sifatlarini yaxshilash usullari.
55. Urug'larning nav va ekinboplik sifatleri.
56. Urug'larning nav va ekish sifatlarini saqlab qolish va yaxshilash usullari.
57. Urug'lik ekinlarni etishtirish texnologiyasining xususiyatlari

3.06. Sabzavotchilik fanidan YDA uchun savollar bazasi

1. Bodiring ahamiyati, kelib chiqishi va navlari tasnifi.
2. Bodiring ekinini biologiyasi va parvarishlash texnologiyasi.
3. Bodiring navlari va yetishtirish texnologiyasi.
4. Eng muhim sabzavot ekinlarining sho'r tarkibi va parvarishlash texnologiyasi.
5. Ertangi kartoshka yetishtirish texnologiyasi.
6. Ertangi sabzi yetishtirish texnologiyasi.
7. Ikki hosilli kartoshka navlarini parvarishlash.
8. Ikki sabzavot hosil olish texnologiyasi.
9. Ildiz mevaliekinlarni ahamiyati va yetishtirish texnologiyasi.
10. Ildizmevali sabzavot ekinlarini biologiyasi va parvarishlash omillari.
11. Ildizmevali sabzavot ekinlarining navlarini tasnifi.

12. Karam ekinining ahamiyati, navlari va yetishtirish texnologiyasi.
13. Karam navlari va parvarishlash texnologiyasi.
14. Karam navlari va yetishtirish texnologiyasi.
15. Karam o'simliklarni biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
16. Kartoshka navlari tasnifi.
17. Kartoshka yetishtirish texnologiyasi.
18. Kartoshkadan ikkinhosil olish omillari texnologiyasi.
19. Keng tarqalgan pomidor navlari va tasnifi.
20. Ko'kat va kam tarqalgan sabzavot ekinlarini ahamiyati, biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.
21. Ko'p yillik sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi.
22. Noan'anaviy sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi.
23. Noan'anaviy usulda sabzavot ekinlarini yetishtirish texnologiyasi.
24. Piyozdosh ekinlar oilasiga mansub sabzavot ekinlarini tasnifi, ekish usullari va parvarishlash.
25. Piyozdosh ekinlar oilasiga mansub sabzavotlarni yetishtirish texnologiyasi.
26. Piyozdosh oilasiga mansub sabzavot ekinlarini tasnifi yetishtirish texnologiyasi
27. Pomidor navlari va yetishtirish texnologiyasi.
28. Sabzavot ekinlarini ahamiyati va kelib chiqishi, tarqalishi.
29. Sabzavot ekinlarini kelib chiqish makonlari ularning o'sish va rivojlanish xususiyatlari.
30. Sabzavot ekinlarini tashqi muhit omillarga bog'liqligi.
31. Sabzavot ekinlarini to'qson bosish usulda yetishtirish ahamiyati va parvarishlash omillari.
32. Sabzavot ekinlarini urug'chiligi.
33. Sabzavot ekish usullari va muddatlari.
34. Sabzavotchilik tarmog'ini ahamiyati, maqsadi va vazifalari.
35. Sabzavotchilikda almashib ekish ahamiyati va qo'llashi.
36. Sabzavotchilikda yangi resurs tejamkor texnologiyalarni qo'llash.

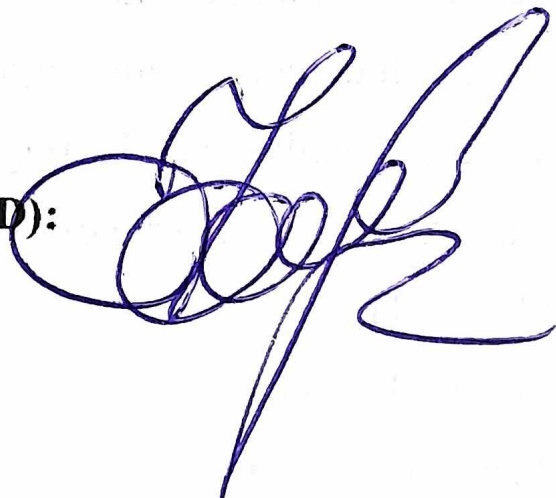
37. Sabzavot manlarni ekish usullari va muddatlari.
38. Sarimsoq sabzavot ekinini biologiyasi navlari va yetishtirish texnologiyasi.
39. Sarimsoq yetishtirish texnologik omillari tasnifi.
40. Sho'rlangan yerlarda kartoshka yetishtirish texnologiyasi.
41. To'qsonboshi usulda sabzavot yetishtirish texnologiyasi.
42. Tomatdosh sabzavot ekinlarini biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.

3.07. Kartoshkachilik fanidan YDA uchun savollar bazasi

1. Bir gektar yerga (sug'oriladigan) sarf bo'ladigan tugunaklar miqdori.
2. Ekish muddatlari va usullari.
3. Ertangi kartoshka yetishtirish texnologiyasi.
4. Ertangi kartoshka yetishtirish tizimi.
5. Gollandiyadan keltirilgan navlar tasnifi.
6. Ikki hosil kartoshkani yetishtirish texnologiyasi.
7. Kartoshka ekish muddatlari.
8. Kartoshka ekish uchun tugunaklar aqlash va ekish.
9. Kartoshka ekish uchun yer tanlash, o'g'itlash va sug'orish.
10. Kartoshka ekish usullari va ularning hosillari.
11. Kartoshka hosilini yig'ib terib olish usullari.
12. Kartoshka navlari.
13. Kartoshka navlarini tasnifi.
14. Kartoshka urug'chiligi.
15. Kartoshka yetishtirish uchun tuproqni tayyorlash.
16. Kartoshkadan ikki hosil olish texnologiyasi.
17. Kartoshkadan mo'l va sifatli hosil olish omillari.
18. Kartoshkadan muttasil mo'l va sifatli hosil olish omillari.
19. Kartoshkani ekish muddatlari.
20. Kartoshkani ekish uchun yer tayyorlash.
21. Kartoshkani ekish uchun yer va nav tayyorlash.
22. Kartoshkani eng erta hosil yetishtirish texnologiyasi.

23. Kartoshkani Gollandiya texnologiyasi usulda parvarish qilish.
24. Kartoshkani kasallik va zarar kunandalardan himoyasi.
25. Kartoshkani kasallik va zararkunandalarini tasnifi.
26. Kartoshkani noan'anaviy usulda yetishtirish texnologiyasi
27. Kartoshkani o'g'itlash tizimi.
28. Kartoshkani o'g'itlash va sug'orish.
29. Kartoshkani saqlash usullari va muddatlari.
30. Kartoshkani saqlash usullari.
31. Kartoshkani sug'orish texnologiyasi.
32. Kartoshkani sug'orish tizimi.
33. MDH va uzoq chet ellarda kartoshkachilik ahamiyati.
34. O'sishni boshqarish moddalarni kartoshkachilikda qo'llash.
35. O'zbekistonda yetishtiriladigan kartoshka navlari.
36. Sug'oriladigan yerlarda kartoshka yetishtirish texnologiyasi.
37. Urug'lik kartoshkachilik.

Kafedra mudiri, b.f.f.d. (PhD):

O.R.Umarov